

Tähtsamad tegevused 2018/2019. õppeaastal

Sisukord

Sissejuhatus	5
Alusharidus.....	7
Algab uue alushariduse seaduse väljatöötamine	7
Eestikeelsed õpetajad venekeelsetesse lasteaiarühmadesse	7
Eksamid	8
Loobume põhikooli lõpueksamitest	8
Gümnaasiumi lõpetamiseks tuleb sooritada ka valikeksam	8
Plaanis on luua võimalus rahvusvahelise inglise keele eksami tasuta sooritamiseks gümnaasiumi lõpus	9
Üldharidus, koolivõrk, õpetajad.....	9
Kolm uut riigigümnaasiumi alustavad õppetööd	10
Riik toetab omavalitsusi koolivõrgu korrastamisel üle 100 miljoni euroga.....	10
Hariduslike erivajadustega laste õppe võimalused ja tingimused muutuvad paremaks	11
Riik väärtustab õpetajaametit palgatõusu ja hariduspreemiatega	11
Rahvusvahelise hariduse võimalused Eestis laienevad	12
Kooliaasta alguses saavad koolid tagasisidet kevadisest rahuloluküsitlusest	12
Digipööre.....	12
Valmivad tasuta digitaalsed õppematerjalid	12
Tähelepanu all on keerukamate IT-oskuste õpe.....	13
Rohkem kui 150 kooli õpilased saavad kasutada uuenduslikke laboreid.....	13
Üldhariduskoolide internetiühendus muutub paremaks ja kiiremaks.....	13
Kutseharidus	14
Kutseõpe viiakse kooskõlla riigi ja piirkonna vajadustega.....	14
Kutsekoolides jätkatakse valikuaasta piloteerimisega.....	15
Kõrgharidus	15
Uuendatav kõrgharidusseadustik jõuab Riigikokku	15
Valminud on Eesti Kunstiakadeemia uus õppehoone, kokku ehitatakse või renoveeritakse riigi toel seitse teadus- ja õppehoonet	16
Riik sõlmib ülikoolidega uued halduslepingud aastateks 2019–2021	16
Õppelaenu tingimusi plaanitakse muuta soodsamaks	17
Dora Pluss programmiga Eestisse tulnud välisdoktorantide toetus suureneb	17

Vanemateta kasvanud üliõpilaste stipendiumi saajate ring laieneb.....	17
Täiskasvanuharidus	17
Toimuvad tasuta koolitused täiskasvanutele.....	18
Riik kutsub täiskasvanuid õpinguid jätkama.....	18
OSKA abil õpitakse ja õpetatakse õigeid asju.....	19
Keel	19
Avatakse uue eesti keele e-õppe kursuse Keeletee järgmised peatükid.....	19
Riigikeele sajandi tähistamiseks kuulutatakse välja eesti keele aasta	19
Välismaal elavate eesti laste Üleilmakool alustab 15. septembril kuuendat õppeaastat.....	20
Riik toetab jätkuvalt eesti keele kui teise keele ja võõrkeelte õpet	20
Rahvuskaaslaste programm on parandanud eesti keele õppe kättesaadavust välismaal.....	21
CertiLingua programm avatakse uutele koolidele.....	21
Jätkatakse eestikeelsete kõrgkooliõpikute väljatöötamise toetamist.....	21
Käivitus uus Eesti keeletehnoloogia programm	22
Noortevaldkond.....	22
Riigi lisatoetusega pakutakse huviharidust ja -tegevusi pea 92 tuhandele noorele.....	22
Noorsootöötaja kutse väärtustamisel tuleb appi virtuaalreaalsus.....	23
Noorte osalusvõimalused laienevad	23
Tõrjutusriskis noorte kaasamiseks ja noorte tööhõivevalmiduse parandamiseks rakendatakse täiendavad tugimeetmed	23
Noortelaagrite ja noortemalevate toetus on kasvanud.....	24
Noorteühingud saavad toetust pikemaks perioodiks.....	24
Ministeerium ja noored soovivad valimisea langetamise järel igasse omavalitsusse noorte osaluskogu	24
Teadus	25
Teaduse baasfinantseerimise kasvab.....	25
Riik toetab IKT alast teadustööd täiendavalt kolme miljoni euroga aastas.....	25
Teaduse rahastamise uue raamprogrammi Euroopa Horisont läbirääkimised on alanud	25
Algab Balti teaduskoostöö programm.....	26
Teadusmahuka majanduse arendamiseks käivitatakse kaks uut programmi, senised toetusmeetmed jätkuvad	26
Korrastatakse riigi teadus- ja arendustegevuse juhtimise süsteemi	26
Varia.....	27
Haridus- ja teadusministeerium on algatanud Eesti Haridus- ja teadusstrateegia aastateks 2020–2035 koostamise.....	27

Ettevõtlusõpe on jõudnud kolmandikku kõigist Eesti koolidest	27
Karjääriteenused liiguvad töötukassa Karjäärikeskusesse	28

Sissejuhatus

Lähiaastatel jätkub õpilaste arvu kasv, septembris asub üldhariduskoolide statsionaarsesse õppesse hinnanguliselt 150 000 õpilast. Piirkonniti on muutused erinevad ning peamiselt kasvab õpilaste arv Tartu- ja Harjumaal. Kui õpilaste üldine arv kasvab, siis esimesse klassi astuvate laste arv on saavutamas kõrgtaset ning hakkab lähiaastatel veidi langema, jõudes nelja aasta pärast praeguse ligikaudu 15 000 juurest 14 000. Gümnaasiumis ehk 10.–12. klassis asub õppima umbes 22 000 noort.

Kutsehariduses on vastuvõtt viimastel aastatel stabiilne ning kasvanud on ka kutsekoolide õpilaste keskmine vanus. Lisandunud täiskasvanud õppijad tahavad tõsta oma konkurentsivõimet tööturul ning omandada uusi oskusi.

Üliõpilaste arv jätkab vähenemist, mis on seotud ühelt poolt demograafiliste muutustega (väheneb 18-24-aastaste inimeste arv ja osakaal rahvastikus) ja teiselt poolt muutustega õpiteedes. Trend teha pärast keskkooli omandamist väike paus õppimises ning jätkata kõrg- või kutsehariduses mõne aasta möödudes, on süvenemas. Seda kinnitab ka üliõpilaste (ja kõrgkoolidesse sisseastujate) keskmise vanuse kasv ning täiskasvanud õppijate osakaalu kasv kutsehariduses. Suurenenud on välisüliõpilaste arv ja osakaal.

Uue õppeaasta täpsed õpilaste arvud selguvad novembri keskpaigas, kui koolid ja omavalitsused on esitanud andmed Eesti Hariduse Infosüsteemi (EHIS).

Algaval õppeaastal on Eesti haridussüsteemis oodata mitme suure muudatuse jõustumist ja ettevalmistamist.

Alustame koos partneritega uue ja tervikliku alushariduse seaduse väljatöötamist, et tagada kõigile lastele võrdne ja kõrge kvaliteediga alusharidus. Ühtlustame nõuded lasteaedadele ja -hoidudele, seome lasteaia õppekava paremini kooli omaga, tagame senisest veelgi kindlamalt kõigile lastele kohe koolieelses lasteasutuses.

Jätkub õpetajate palgatõus ning õpetajaameti väärtustamine erinevate tegevustega, fookuses on ka lasteaiaõpetajate töötasu õpetajate omaga võrdseks tõstmine. Oktoobris toimuval Aasta Õpetaja galal anname esmakordselt üle riiklikud hariduspreemiad, tunnustades seeläbi haridustöötajaid kõige kõrgemal tasandil.

Põhikoolivõrgu korrastamiseks eraldame sel aastal kohalikele omavalitsustele üle 100 miljoni euro, lisaks 9,5 miljonit eurot haridusliku erivajadusega õpilaste kaasamiseks kodule lähimas koolis. Samuti toetame omavalitsuste peetavate HEV-õpilaste koolide õpikeskkonna kaasajastamist – toetust saab taotleda ehituseks, sisustamiseks ning õppematerjalide ja -vahendite soetamiseks. Suure tähelepanu all on õpilaste individuaalsetest vajadustest lähtuva õppe korraldamine ja tugisüsteemide tagamine.

Suure põhimõttelise muudatusena ootab järgnevatel aastatel ees põhikooli lõpueksamitest loobumine. Praegune lõpueksamite süsteem ei toeta õppijakesksuse põhimõtet ning survestab koole keskendumata eeskätt õpilaste eksamiteks ettevalmistamisele. Põhikooli lõpueksamid ja tasemetööd praegusel kujul kaotatakse. Põhikooli lõpetamise tingimused määratakse ka edaspidi riiklikus õppekavas, kuid õigus ja pädevus otsustada, kas õpilane on õppekava läbinud, põhihariduse omandanud ja lõpetamise tingimused täitnud, on koolil.

Muutusi on oodata ka gümnaasiumi lõpueksamites: praegusele kolmele riigieksamile lisaks saab sooritada ka valikeksami erinevates valdkondades. See toetab sujuvamat edasiliikumist ülikoolidesse – ka välisriikidesse – ning lihtsustab vastuvõtu korraldust. Inglise keelt õppivad gümnaasistid saavad tulevikus samaaegselt gümnaasiumi lõpueksamiga sooritada rahvusvaheliselt tunnustatud võõrkeeleksami keeleoskustasemel C1.

Uuel õppeaastal alustavad tööd kolm uut riigigümnaasiumi Paines, Viimsis ja Raplas – kokku 1152 õppekohaga. Esimene Harjumaa riigigümnaasium Viimsi Gümnaasium on neist suurim ning alustab tööd täiesti uues koolihoones.

Kutsekoolides jätkub valikuaasta piloteerimine, mis toetab noori edasiste valikute tegemisel. Aastane programm toetab üldoskuste kujunemist ning teadlikke erialavalikuid, samuti pakutakse nõustamist ja tasandusõpet põhiainetes. Kavandatavad kutseõppeasutuse seaduse muudatused toovad kaasa koolide suurema autonoomia ning võimaldavad senisest paindlikumalt kohanduda piirkonna tööturu ja haridusvajadustega.

Sügisel jõuab Riigikokku uuendatud kõrgharidusseadustik, mis keskendub senisest enam kõrghariduse eesmärkidele, toob selgemalt välja riigi ja kõrgkoolide peamised ülesanded ning üliõpilaste õigused ja kohustused. Õppelaenu tingimusi plaanime muuta paindlikumaks.

Ka algaval õppeaastal innustame täiskasvanud õppijaid enesearendamisel ja katkenud haridustee jätkamisel, toetades paindlikku õpet kõigil haridustasemetel. Tasuta täienduskoolitusel saab sel aastal osaleda vähemalt 17 750 täiskasvanud õppijat. Oleme endile seadnud ambitsioonika eesmärgi, et aastaks 2020 osaleb elukestvas õppes 20% täiskasvanuist.

Üha enam mõtleme noortele ja nende kaasamisele ühiskonnaelu laiemalt puudutavate otsuste tegemisse. Toetame omavalitsusi noortele uute ja paindlike osalusvõimaluste loomisel, käivitame täiendavad tugimeetmed tõrjutusriskis noortele, kes ei õpi ega tööta ning võtame noorsootöötaja kutse väärtustamisel appi virtuaalreaalsuse.

Riigi eelarvestrateegia näeb ette teadusasutuste baasfinantseerimise kasvu ning kavab korrastada ka baasfinantseerimise jagamise aluseid, et suurendada teaduse mõju Eesti ühiskonna ja majanduse arengule. Jätkuvad ka mitmed teaduse mõju suurendavad toetusmeetmeid, nagu Nutikas, Rita, Mobilitas+ ja Dora+. Teadusmahuka majanduse arendamiseks käivitatakse kaks uut programmi: IKT ja ressursside väärdamise programm.

Aasta 2019 on plaanis kuulutada eesti keele aastaks, tähistamaks riigikeele 100. aastapäeva. Riik toetab jätkuvalt eesti keele kui teise keele ja võõrkeelte õpet, pakkudes Ida-Virumaa õpetajatele tasuta keelekoolitust, toetades kutseõppurite ja üliõpilaste erialast keeleõpet ning luues ebapiisava eesti keele oskustega inimestele võimalusi keelepraktikaks. Septembris avatakse eesti keele edasijõudnute kursuse Keeletee uued peatükid.

Uuel õppeaastal jätkub koolide digitaristu kaasajastamine, õppetöös kasutatavate materjalide ja vahendite uuendamine. Riik toetab koolide digitaristu uuendamist ja IT- õpetuse kaasajastamist, paljud üldhariduskoolid saavad endale uued laborid ning mitmed kutsekoolid praktilise õppe võimalusi laiendavad simulaatorid. Tänu digipöördele muutuvad laste koolikotid järjest kergemaks.

Detailsemad haridus-, teadus-, noorte ning keelevaldkonna näitajaid leiab haridusstatistika portaalist [haridusSilm \(www.haridussilm.ee\)](http://www.haridussilm.ee) ja analüüsid ministeriumi kodulehelt rubriigist „[haridusandmed](#)“.

Alusharidus

Algab uue alushariduse seaduse väljatöötamine

Ministerium alustab koos partneritega uue ja tervikliku alushariduse seaduse väljatöötamist eesmärgiga tagada kõigile lastele võrdne ja kõrge kvaliteediga alusharidus. Uues seaduses ühtlustatakse nõuded lasteaedadele ja lastehoidudele, seotakse lasteaia õppekava paremini kooli omaga, tagatakse veel kindlamalt kõigile lastele koht koolieelses lasteasutuses.

Võimalikud lahendused on osaliselt või täielikult tasuta lasteaed ja teatud arv tasuta lasteaiatunde.

Koostöös kohalike omavalitsustega otsime paindlikke lahendusi alushariduse teemaderingile. Igale lapsele soovi korral tasuta lasteaiakoht – see on meie suur eesmärk. Lasteaed peaks olema üha enam haridussüsteemi lahutamatu osa, kõigile peab olema tagatud kättesaadav ja kvaliteetne alusharidus. Erilist tähelepanu tuleb pöörata tuge vajavatele lastele ja neile vajalikele tugiteenustele juba lasteaias.

Eelmisel, 2017/2018. õppeaastal oli Eestis 628 lasteaeda ning alushariduses osales ligi 94% 4-aastastest kuni kooliealistest lastest. Lasteaedades töötas 7 909 õpetajat 7 550 ametikohal.

Eestikeelsed õpetajad venekeelsetesse lasteaiarühmadesse

Riik käivitab sel aastal programmi “Professionaalne eestikeelne õpetaja igasse vene õppekeelela lasteaiarühma”, et kõigil lastel oleksid alushariduses võrdsed võimalused.

Augusti lõpuks selgitatakse välja Tallinna ja Ida-Virumaa omavalitsuste lasteaiad ja kokku 60 eesti emakeelega õpetajat, kellega alustatakse täienduskoolitust ja tööd. Tulevikus on uue alushariduse seadusega plaanis sarnane korraldus rakendada kõikjal. Ka eesti keelt emakeelena mitte rääkivad lapsed peaksid lasteaia lõpus oskama suhelda eesti keeles nii, et nad saaksid alustada eestikeelses koolis.

Eksamid

Loobume põhikooli lõpueksamitest

Haridusorganisatsioonide ja huvirühmade esindajad on ühel meelel, et praegusel kujul põhikoolieksamite süsteem ei täida täies mahus sellele seatud eesmärgid ja on aeg olukorda muuta. Praegune lõpueksamite süsteem ei toeta õppijakesksuse põhimõtet ning õpilase toetamist vastavalt tema individuaalsele suutlikkusele, sest põhikooli lõpetamiseks tuleb kõigil õpilastel sooritada ühesugune eksam. See survestab kooli keskendumisele eelkõige õpilaste eksamiteks ettevalmistamisele, kuid olulisem on teadmiste, oskuste, mõistmise ja analüüsivõime kujundamine.

Muudatuste eesmärgiks on pakkuda senisest mitmekesisemat ja kvaliteetsemat tagasisidet põhikoolide õppetöö planeerimiseks ja läbiviimiseks, koolide tulemuslikkuse jälgimiseks, samuti optimeerida õpilaste ja koolide testimisega seotud koormust.

Põhikooli lõpueksamid ja tasemetööd praegusel kujul kaotatakse. Põhikooli lõpetamise tingimused määratakse ka edaspidi riiklikus õppekavas, kuid õigus ja pädevus otsustada, kas õpilane on õppekava läbinud, põhihariduse omandanud ja lõpetamise tingimused täitnud, on koolil.

Gümnaasiumi lõpetamiseks tuleb sooritada ka valikeksam

Praegune riigieksamite süsteem on keskendunud kolmele õppeainele (eesti keel, matemaatika ja võõrkeel) ning ei anna abituriendile, koolile ega riigile tagasisidet teiste ainevaldkondade õpitulemuste kohta. Teave keskhariduse lõpetaja teadmiste tasemest teistes valdkondades nagu sotsiaal- ja loodusvaldkond, jääb praegu kahjuks pildilt välja. Erinevad huvigrupid on rõhutanud, et laiema tagasiside saamine on oluline kõigile haridusega seotud osapooltele: nii õpilastele, nende vanematele, õpetajatele kui ka kõrg- ja kutsekoolidele ning riigile.

Kavatseme laiendada eksamite valikut, pakkudes gümnaasiumilõpetajatele valikeksameid erinevates valdkondades. Suurem valik riigieksameid toetab muuhulgas õpilaste sujuvamat liikumist ülikoolidesse ning aitab lihtsustada vastuvõtuprotsessi järgmisele haridustasemele.

Plaanis on luua võimalus rahvusvahelise inglise keele eksami tasuta sooritamiseks gümnaasiumi lõpus

Selleks, et laiendada gümnaasiumiõpilaste valikuvõimalusi inglise keele eksami sooritamisel, saavad inglise keelt õppivad gümnaasistid tulevikus koos gümnaasiumi lõpueksamiga sooritada rahvusvaheliselt tunnustatud võõrkeeleeksami keeleoskustasemel C1. Tahame motiveerida õpilasi saavutama kõrgemat keeleoskustaset, kuna hea võõrkeeleoskus on tänapäeval eelduseks edukaks õpingute jätkamiseks kõrghariduses ja konkureerimiseks tööturul.

Üldharidus, koolivõrk, õpetajad

Algava õppeaasta eel on Eestis 533 üldhariduskooli. Neist 57 on 1–6-klassilised põhikoolid; 302 on 1–9-klassilised põhikoolid; 159 on põhikooliosaga või n-ö puhtad keskkoolid/gümnaasiumid (ehk 1.–12. klass ja 10.–12.klass). Gümnaasiumide seas on 24 n-ö puhtast gümnaasiumi, mille seas on 15 riigigümnaasiumi (ainult 10.–12. klass), 15 on täiskasvanute gümnaasiumid.

Väikeseid ehk alla 100 õpilasega gümnaasiumiastmeid (10.–12. klass) oli eelmise õppeaasta seisuga 74 ja alla 50 õpilasega 43.

Väga väikeseid ehk alla 30 õpilasega põhikoole oli 18. Alla 30 õpilasega 1–6-klassilisi koole oli 31.

Eelmisel õppeaastal oli suurim kool Keila Kool 1 408 õpilasega, väikseim Misso Kool kaheksa õpilasega.

Lähiaastatel jätkub õpilaste arvu kasv, septembris asub üldhariduskoolide statsionaarsesse õppesse hinnanguliselt 150 000 õpilast. Piirkonniti on muutused siiski erinevad ning peamiselt kasvab õpilaste arv Tartu- ja Harjumaal. Prognoosi järgi kasvab statsionaarses õppes õpilaste arv kuni aastani 2023 ja hakkab siis tasapisi langema. Aastal 2030 on üldhariduses hinnanguliselt sama palju õpilasi kui praegu.

Kui õpilaste üldine arv kasvab, siis esimesse klassi astuvate laste arv on saavutamas kõrgtaset – kooli läheb ligi 2000 last enam kui 2011/2012. õppeaastal. Lähiaastatel hakkab esimesse klassi astujate hulk veidi langema, jõudes nelja aasta pärast praeguse ligikaudu 15 000 juurest 14 000. Gümnaasiumis ehk 10.–12. klassis asub õppima umbes 22 000 noort.

Eelmisel õppeaastal töötas üldhariduskoolides kokku 14 905 õpetajat 12 372 ametikohal. See tähendab, et märkimisväärne osa õpetajatest töötab jätkuvalt osalise koormusega. Võrreldes aasta varasema ajaga on nii õpetajate kui ka õpetajate ametikohtade arv kasvanud.

Kolm uut riigigümnaasiumi alustavad õppetööd

1. septembril alustavad õppetegevust kolm uut riigigümnaasiumi Raplas, Paides ja Viimsis kokku 1152 õppekohaga. Rapla Gümnaasiumisse tuleb 360 õppekohta ning koolihoone on sümbioos vanast ja uuest. Rapla on esimene riigigümnaasium, kus on loodud õppimisvõimalused ka täiskasvanud õppijale, seejuures on nii statsionaarsetel kui mittestatsionaarsetel õpilastel võrdselt väga hea ja kaasaegne õppekeskkond.

Viimsi Gümnaasium oma 540 õppekohaga on tänavu tegevust alustavatest riigigümnaasiumidest suurim. Kool alustab tööd täiesti uues koolihoones ning on tänapäevane ja uuenduslik nii ehituslikult kui õppekorralduslikult. Tegemist on esimese riigigümnaasiumiga Harju maakonnas.

Paide Gümnaasiumis on õppekohti 252 õpilasele. Päril oma koolihoone valmimiseni toimub õppetöö Järvamaa Kutsehariduskeskusega ühes hoones, mis loob head koostöövõimalused kahe kooli vahel ja rikastab õppijate õpivalikuid. Käimas on ettevalmistused uue koolihoone ehituseks vanasse ajaloolisse hoonesse.

Kokku tegutseb Eestis uuel õppeaastal 15 riigigümnaasiumi. Samuti tehakse ettevalmistusi Kohtla-Järve riigigümnaasiumi tegevuse alustamiseks 1. septembril 2019. 2020. aastal alustab riigigümnaasium Tabasalus, 2021. aastal Rakveres ja Kuressaares, 2022. aastal Narvas ja Saue vallas. Samuti avatakse pärast 2022. aastat riigigümnaasiumis Tallinnas ja Rae vallas.

Lisaks uute riigigümnaasiumide planeerimisele jätkab riik ettevalmistusi Kaunite Kunstide Kooli loomiseks. Tallinna Muusikakeskkooli, Georg Otsa nimelise Tallinna Muusikakooli ja Tallinna Balletikooli baasil alustab 2022. aastal Kaunite Kunstide Kool. Uus koolihoone ehitatakse Tallinna, Pärnu maanteele. Uues õppehoones on planeeritud maailmatasemel õppe-, harjutus- ja esinemistingimused kõikidele koolides täna õpetatavatele erialadele.

Riik toetab omavalitsusi koolivõrgu korrastamisel üle 100 miljoni euroga

Haridus- ja Teadusministeerium esitas Vabariigi Valitsusele kinnitamiseks põhikoolivõrgu korrastamise meetme teise vooru investeringute kava, mille maht on 45,5 miljonit eurot. See lisandub juba jagatud 55,3 miljonile.

Esimeses voorus toetas riik 22 kohaliku omavalitsuse projekti kogusummas 55,3 miljonit eurot, millele lisandus omavalitsuste omafinantseering 15 protsendi ulatuses. Esimese vooru tulemusel kaasajastatakse enam kui 61 000 ruutmeetrit põhikoolide pinda ning vähendatakse ebavajalikku pinda sama suurusjärgu võrra.

Riigi pikaajalisem eesmärk koolivõrgu arendamisel on, et lapsed saaksid võimalikult kaua õppida kodulähedases koolis. See tähendab, et töötame koos kohalike omavalitsustega kuueklassiliste koolide võrgu tugevdamise nimel.

Hariduslike erivajadustega laste õppe võimalused ja tingimused muutuvad paremaks

2018. aasta alguses jõustunud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muudatusega loodi koolidele ja koolipidajatele senisest suuremad võimalused õpilase individuaalsetest vajadustest lähtuva õppe korraldamiseks ja tugisüsteemide rakendamiseks.

Algaval õppeaastal on keskseks muudatuste sujuva rakendamise tagamine. Ministeerium koos partneritega korraldab infopäevi ning nõustab ja toetab koole. Kohalikele omavalitsustele on kaasava hariduse toetamiseks eraldatud lisaraha. Kavandamisel on ministeeriumi ja partnerorganisatsioonide vahelise hea koostöö kokkuleppe sõlmimine kaasava hariduse edendamise tegevuskava koostamiseks.

Riik toetab kohalikke omavalitsusi ja erakoolide pidajaid, et koolides õppivaid haridusliku erivajadusega lapsi järjest paremini toetada ja õpetada.

Kusagile ei kao ka erikoolid, vajadus nende järele on ja jääb ka tulevikus. Erikoolide jaoks on meil eraldi toetusmeede, millega toetatakse koolide õpikeskkonna kaasajastamist, et parandada nende õpilaste õppetingimusi, kes õpivad toimetuleku- või hooldusõppe õppekaval ja vajavad erilist tuge. Toetust saab taotleda nii ehituseks, sisustamiseks kui ka õppevahendite ja -materjalide soetamiseks.

Riik väärtustab õpetajaametit palgatõusu ja hariduspreemiatega

Jätkub õpetajate palgatõus. Tõstame miinimumpalga vähemalt 1250 euroni, mis toob 2019. aastaks kaasa keskmise palga tõusu vähemalt 1500 euroni. Jätkame õpetajaameti mainekampaaniat, teeme koostööd ülikoolidega võimalikult tänapäevase ja noortele huvipakkuva õpetajakoolituse õppekava koostamiseks.

2018. aasta 14. oktoobril antakse Estonia kontserdimajas toimuval Aasta Õpetaja galal esmakordselt üle riiklikud hariduspreemiad: üheksa aastapreemiat ning üks elutööpreemia. Tegemist on haridustöötajate tunnustamisega kõrgeimal tasandil. Preemiade määramise eesmärgiks on väärtustada õpetajate, õppejõudude, koolijuhtide ja neid toetavate spetsialistide olulist ametit ning nende silmapaistvat panust õpilaste arengu toetamisel ja hariduse edendamisel.

Riik on võtnud fookusesse lasteaiaõpetajad – nad väärivad oma töö eest samuti kõrgemat palka. Meie eesmärk on lasteaiaõpetajate palgad sama haridustaseme juures kooliõpetajate omadega võrdsustada.

Samas on üldhariduskoolis endiselt probleemiks osakoormusega õpetajate suur osakaal, millele peaks leevendust tooma koolivõrgu jätkuv korrastamine. Eesti haridussüsteemi rahvusvaheliselt väga head tulemused tuginevad just meie õpetajatele, kelle järelkasvuga tuleb tõsiselt tegeleda. Selleks on Haridus- ja Teadusministeerium kutsunud kokku töörühma, kes vaatab üle õpetajaharidusele suunatud meetmed, hindab nende toimivust

ning töötab vajadusel välja uued lahendused õpetajate puuduse leevendamiseks. Töörühma kuuluvad erinevate huvigruppide esindajad ning eksperdid.

Rahvusvahelise hariduse võimalused Eestis laienevad

2018/2019. õppeaastal laienevad rahvusvaheliselt tunnustatud õppekavadel põhineva võõrkeelse hariduse võimalused – Tallinna Euroopa Kool kolib septembris uude õppehoonesse, kus on ligikaudu 400 uut õppekohta.

Rahvusvaheliselt tunnustatud võõrkeelse alus- ja üldhariduse kättesaadavus on eeltingimuseks kõrge kvalifikatsiooniga töötajate Eestisse tööle tulemisel ning aitab kaasa konkurentsivõime, ekspordi- ja välisinvesteeringute ning teaduse ja kõrghariduse rahvusvahelistumise tegevuskavade elluviimisele.

Kooliaasta alguses saavad koolid tagasisidet kevadisest rahuloluküsitlusest

Tänavu kevadel toimus kõigis Eesti üldhariduskoolides rahuloluküsitlus, milles osales rekordarv õpilasi. Üle 10 000 4. klassi õpilase, 8 500 8. klassi õpilast, 4 800 11. klassi õpilast, 19 000 põhikooli lapsevanemat ja 7 500 õpetajat kasutasid võimalust kaasa rääkida ja avaldada oma arvamust koolieluga rahulolu kohta. Tagasisideraportid saadetakse koolidele uue õppeaasta alguseks.

Küsitluse eesmärk on mõõta rahulolu erinevaid aspekte – kas koolikeskkond toetab sisemist motivatsiooni, millised on suhted ja kas koetakse kiusamist, kuidas hinnatakse kooli füüsilist keskkonda ning milline on hinnang koolipidaja ja riigi tegevusele hariduse korraldamisel. Samuti on tähelepanu all õpikäsituse muutumine – elukestva õppe strateegias seatakse eesmärgiks, et õppimine peab olema reaalse eluga rohkem seotud ning toetama õppijate individuaalseid erinevusi. Riik ja koolipidajad saavad küsitlusest väärtuslikku võrreldavat teavet olukorra muutuse kohta ning võimaluse jälgida, kuidas hariduspoliitilised otsused mõjutavad haridussüsteemis vahetult osalejate rahulolu.

Digipööre

Valmivad tasuta digitaalsed õppematerjalid

Õppeaasta jooksul valmivad tasuta digiõpikud ning uuel õppeaastal jõuavad koolidesse mitmed uued õppematerjalid, mis muudavad õppimise ja õpetamise mitmekülgsemaks ning koolikotid kergemaks.

Põhikoolile mõeldud IT-õppeainete digiõpikud on juba valmis, õppeaasta alguses valmivad ka matemaatika, loodus- ja sotsiaalinete ning kunstivaldkondade riikliku õppekava kursuste digitaalsed õppematerjalid. Õppeaasta jooksul saavad valmis ujumise algõpetuse digitaalsed õppematerjalid ning erinevad e-testid nii igapäevaseks õppetegevuseks kui riiklike tasemetööde läbiviimiseks. Eesti ja vene keele õppimist toetab Eesti Keele Instituudi sügisel avatav uudne eesti-vene-eesti sõnastik.

Eelnevale lisaks on kavas luua põhikooliõpilastele võimalus tasuta digiõpikute kasutamiseks, koondades uued õppematerjalid digitaalse õppematerjali portaali e-koolikott (<https://e-koolikott.ee>).

Tähelepanu all on keerukamate IT-oskuste õpe

Eesti koolides pööratakse algaval õppeaastal rohkem tähelepanu õpilaste digioskuste arendamisele ning digikultuuri integreerimisel õppesse, samuti õpetamise kaasajastamisele. Erilise tähelepanu all on keerukamate IT-oskuste nagu programmeerimine, robootika, 3D-disain ja küberturvalisus õpetamine. Digioskuste paremaks arendamiseks toetatakse koole sel aastal ligi 8 miljoni euroga arvutite ja teiste digiseadmete soetamisel. Kokku jõuab koolidesse üle kümne tuhande arvuti ja nutiprojektori, mille abil koolipidajate kinnituseel võetakse eesmärgiks veelgi teadlikum ja süsteemsem õpilaste digioskuste arendamine.

Samuti jätkub algaval õppeaastal koolides varasemalt koostatud digiplaanide ja digiküpsuse hinnangute ajakohastamine. Parimate praktikate jagamiseks avaldatakse need Digipeegli keskkonnas (www.digipeegel.ee).

Lisaks toetatakse IT Akadeemia raames Tartu Ülikoolis ja Tallinna Ülikoolis IT-õpetajate koolitamist.

Rohkem kui 150 kooli õpilased saavad kasutada uuenduslikke laboreid

Algaval õppeaastal seatakse üle Eesti koolides sisse laborid eesmärgiga kaasajastada õpet ja pakkuda õpilastele senisest praktilisemaid õppevõimalusi, muuhulgas näiteks loodus- ja muusikaõpetuseks ning IT-oskuste õpetamiseks. Luuakse nii statsionaarseid kui mobiilseid laboreid. 2018. aasta lõpuks on koolidele selleks toetusi eraldatud kokku 7 miljonit eurot ning projektidesse on kaasatud enam kui 150 kooli.

Õppe kaasajastamine ja praktiliste oskuste omandamise võimaluste laiendamine jätkub ka kutseõppeasutustes. Selleks soetatakse erinevaid simulaatoreid, näiteks keevitus-, kombaini- ja aiapidamise simulaatoreid, samuti tervishoiu õppeks vajalikke simulaatoreid. Simulaatoreid soetatakse kokku 2 miljoni euro eest.

Üldhariduskoolide internetiühendus muutub paremaks ja kiiremaks

Kõik üldhariduskoolid saavad kaasaegse võrguühenduse. Praeguseks on uuele tasemele viidud umbes 100 kooli võrguühendused, sealjuures paigaldatud pea pool miljonit meetrit

ehk 500 kilomeetrit kaableid. Koolide võrguühenduste uuendamine jõuab koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutusega lõpule 2023. aastaks.

Kutseharidus

Algaval õppeaastal saab kutsehariduse tasemeõppes õppida 32 kutseõppeasutuses ning kuues riigiomanduses kutseõpet pakkuvas rakenduskõrgkoolis.

Kutsehariduses on vastuvõtt viimastel aastatel stabiilne ning kasvanud on ka kutsekoolide õpilaste keskmine vanus. Lisandunud täiskasvanud õppijad tahavad tõsta oma konkurentsivõimet tööturul ning omandada uusi oskusi. Kutseõppes õpib kokku ligikaudu 24 000 õpilast. Eelmisel õppeaastal töötas kutsekoolides 2062 õpetajat 1322 ametikohal.

Kutseõpe viiakse kooskõlla riigi ja piirkonna vajadustega

Riigikokku jõuavad kutseõppeseaduse muudatused, mis arvestavad paremini kohalike tööandjate ja tööjõu vajadustega. Seadus muudab paindlikumaks õppetöö ja koostöös kohalike omavalitsustega katsetame uudseid õppevorme. Usaldame kohalikku tööandjat, kes oskab piirkonna tööjõuvajadust kõige paremini hinnata.

Sellega kaasneb koolide autonoomia ning vastutuse suurenemine erialaspetsialistide koolitamisel. Koolitustellimuse asemel hakatakse koole rahastama riigieelarvest tegevustoetusega, mis jaguneb baas- ja tulemusrahastamiseks. Baasrahastamine tagab stabiilsuse, sest kooli eelarve ei sõltu edaspidi pelgalt õpilaste arvu muutustest. Tulemusrahastamisega motiveeritakse koole oma ülesandeid edukalt täitma.

Teise olulise muudatusena antakse koolidele võimalus avada õppekavu, mis ei ole otseselt seotud erialaõppega, vaid eriala valikuks ettevalmistamisega. See on eelkõige vajalik õppuritele, kes võimete- või huvikohast kutsevalikut pärast põhikooli teha ei taha või ei oska, pole asunud seetõttu õppima või on katkestanud õpingud kutseõppes või gümnaasiumis. Tegemine on erinevaid erialasid tutvustava praktilise õppega, millele lisandub vajadusel üldharidusliku sisuga tasandusõpe. Lisaks avaneb kutseõppeasutustel võimalus korraldada mittetatsionaarses õppevormis üldharidusõpet koolikohustusliku ea ületanud õppuritele, kellele pakutakse ka valikkursuseid, et motiveerida uusi teadlikke karjäärivalikuid.

Ka kutsekoolides tuleb igale õpilasele läheneda individuaalselt, vajalikud on hariduslikud tugiteenused, arvestamine erivajadustega ja toetamine igati õpilase arengut.

Tulevikutee on hariduskeskuste loomine, kus oleksid ühe katuse alla ühendatud kutsekooli, täiendõppe ja gümnaasiumi võimalused. Õppeasutused ega omavalitsused ei peaks omavahel võistlema, vaid ühendama ressursid, et pakkuda õppijatele võimalikult laia valikut ja paindlikke võimalusi.

Kutsekoolides jätkatakse valikuaasta piloteerimisega

Tallinna Teeninduskool, Tartu Kutsehariduskeskus ja Räpina Aianduskool jätkavad edukalt alanud valikuaasta piloteerimist ka uuel õppeaastal.

Valikuaasta on mõeldud eeskätt noorele, kes pärast põhikooli lõpetamist edasist eluvalikut teha ei oska või gümnaasiumilõpetajale, kes on edasistest õpingutest erinevatel põhjustel kõrvale jäänud. Valikuaasta aitab ennetada õpingute katkestamist ja toetab noort üleminekul põhikoolist järgmisesse õppeasutusse või tööturule.

Aastase programmiga toetatakse üldoskuste kujunemist ja teadlike ning sobivate erialavalikute tegemist, õppurile pakutakse nõustamist ja tasandusõpet põhiainetes. Kavas on laiendada valikuaastat pilootkoolidest ka teistesse kutseõppeasutustesse.

Kõrgharidus

2018/2019. õppeaastal saab kõrgharidust omandada kokku 20 õppeasutuses, mille hulgas on kuus avalik-õiguslikku ülikooli, üks eraülikool, kaheksa riigi- ja viis erarakenduskõrgkooli. Kõrgkoolide seas toimub uuel õppeaastal üks nimemuutus: alates 01.08 kannab Tartu Kõrgem Kunstikool nime Kõrgem Kunstikool Pallas.

Üliõpilaste arv jätkab vähenemist, mis on seotud ühelt poolt demograafiliste muutustega (väheneb 18-24-aastaste inimeste arv ja osakaal rahvastikus) ja teiselt poolt muutustega õpiteedes. Trend teha pärast keskhariduse omandamist väike paus õppimises ning jätkata kas kõrg- või kutsehariduses mõne aasta möödudes, on süvenemas. Seda kinnitab ka üliõpilaste (ja kõrgkoolidesse sisseastujate) keskmise vanuse kasv ning täiskasvanud õppijate osakaalu kasv kutsehariduses. Suurenenud on välisüliõpilaste arv ja osakaal.

Lõplikud selleaastased vastuvõtonumbrid selguvad novembris pärast üliõpilaste immatrikuleerimist ja andmete kandmist Eesti Hariduse Infosüsteemi.

Uuendatav kõrgharidusseadustik jõuab Riigikokku

Kõrgharidusseaduse eelnõu ja ülikoolide seaduste eelnõud läbisid 2018. aasta suvel kooskõlastusringi ja esitatakse sügisel Riigikokku. Uuendatavas kõrgharidusseadustikus plaanitakse selgemalt välja tuua riigi ja kõrgkoolide peamised ülesanded ning üliõpilaste õigused ja kohustused. Seadustikus on kavas keskenduda rohkem kõrgharidusõppe eesmärkidele ja vähem detailsetele tegevusjuhiste.

Senised regulatsioonid on pärit peamiselt 1990. aastatest, kuid õiguslik raamistik peab käima

kaasas üliõpilaste muutunud vajadustega. Inimesed õpivad kogu elu, liiguvad erinevate õppeasutuste, õppetasemete ja riikide vahel ning ootavad kõrgharidusõppelt rohkem praktilisust.

Kõrgharidusseadustiku kaasajastamine algas 2016. aastal, kui üliõpilastelt, kõrgkoolidelt, tööandjate ja töötajate organisatsioonidelt ning ministeeriumidelt koguti ettepanekuid, mida tuleks muuta. Kõrgharidusseadustiku uuendamisega ei muudeta kõrgharidussüsteemi põhialuseid, st kõrgkoolide ulatuslikku autonoomiat, kolmeastmelist kõrgharidusõpet, kvaliteedihindamise aluseid jne.

Valminud on Eesti Kunstiakadeemia uus õppehoone, kokku ehitatakse või renoveeritakse riigi toel seitse teadus- ja õppehoonet

Õppeaasta alguseks valmivad Eesti Kunstiakadeemia uus peahoone ja Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli juurdeehitus. Aprillis sai nurgakivi Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia saalikompleks, mis valmib järgmise aasta septembriks.

Ülikoolide ja teadusasutuste arenguprogrammi ASTRA raames ehitatakse või renoveeritakse kokku seitse teadus- ja õppehoonet. Lisaks Eesti Kunstiakadeemia peahoonele ja Eesti Muusikaakadeemia saalikompleksile on suuremad tööd Tartu Ülikooli IT-keskuse ja Sisekaitseakadeemia õppekompleksi ehitamine. Riigi toetusega renoveeritakse ka Tallinna Tehnikaülikooli ehitusteaduskonna katsehall ning rekonstrueeritakse Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituudi hoonekompleks.

Majade ehitamine ja renoveerimine on tihedalt seotud teaduse ja kõrghariduse sisuliste tegevuste arendamisega, näiteks doktorikoolide toetamisega, õppe- ja teadustöö rahvusvahelistumisega, laborite ja seadmete uuendamisega, ettevõtluskoostöö ning praktikavõimaluste laiendamisega.

Riik sõlmib ülikoolidega uued halduslepingud aastateks 2019–2021

Halduslepingutes lepitakse ülikoolidega kokku põhilistes eesmärkides ning täpsustatakse õpetamise vastutusvaldkonnad, samuti lepitakse kokku õppekavad, kus on lubatud läbi viia ainult osakoormuses ehk tasulist õpet ning õppekavad, kus kõrgkoolil on kohustus pakkuda tasuta õpet ka osakoormusel õppijatele.

Vastutusvaldkondade täpsustamise arutelud ülikoolidega on alanud ning arutelude eesmärk on tagada kvaliteetne eestikeelne kõrgharidusõpe võimalikult paljudes valdkondades ning vähendada dubleerimist lähtuvalt OSKA raportite tööjõuvajaduse prognoosidest.

Kehtivad halduslepingud on sõlmitud aastateks 2016–2018.

Õppelaenu tingimusi plaanitakse muuta soodsamaks

Ministeerium on edastanud partneritele arvamuse avaldamiseks õppetoetuste ja õppelaenu seaduse muutmise väljatöötamiskavatsuse. Plaanis on muuta pikka aega kehtinud õppelaenu tingimused õppurite jaoks soodsamaks, et toetada majanduslikult raskemas olukorras ning õppelaenu vajavate üliõpilaste ja **kutseõppurite hariduse omandamist.**

Kuigi Eestis on täiskoormusel eestikeelsetel õppekavadel õppimine tasuta ja loodud on vajaduspõhiste õppetoetuste süsteem, on endiselt õppureid, kes vajavad õppelaenu oma õpingute finantseerimiseks. Kavas on alandada õppelaenu intressi, muuta laenu tagasimaksmist paindlikumaks ning leevendada ka käendamise tingimusi.

Väljatöötamiskavatsusele tulnud ettepanekute põhjal asub ministeerium koostöös partneritega välja töötama konkreetseid muudatusi õppelaenu süsteemis ning valmistama ette seaduseelnõu.

Dora Pluss programmiga Eestisse tulnud välisdoktorantide toetus suureneb

Tõukefondidest rahastatavas kõrghariduse rahvusvahelistumise programmis Dora Pluss suurendatakse tasemeõppes õppivate välisdoktorantide toetusi. Toetused ühtlustatakse riigile prioriteetsetes valdkondades kehtivate siseriiklike toetustega. Lisaks doktoranditoetusele, mis on 660 eurot kuus, makstakse Dora Pluss programmi toel Eestis õppivatele välisdoktorantidele edaspidi ka doktorandistipendiumi 440 eurot kuus. Eesmärk on muuta doktoriõpe Eestis välisstudengitele atraktiivsemaks, panustada doktoriõppe efektiivsusesse, luua välisdoktorantidele paremad eeldused õpingute nominaalajaga lõpetamiseks ja suurendada seeläbi doktorikraadiga teadlaste osakaalu ühiskonnas.

Vanemateta kasvanud üliõpilaste stipendiumi saajate ring laieneb

Alates 1. septembrist jõustub valitsuse määruse „Üliõpilaste stipendiumite liigid, suurus ja määramise üldtingimused“ muudatus ning senine asenduskoduteenusel ja perekonnas hooldamisel viibinud üliõpilaste kõrghariduse omandamist toetav stipendium laieneb edaspidi ka eestkostja peres elanud üliõpilastele. Muudatus võimaldab sarnase taustaga – ilma oma päris vanemateta üles kasvanud – üliõpilasi kohelda stipendiumi jagamisel võrdselt. Stipendiumi suurus on 160 eurot kuus ning see määratakse kümneks õppekuuks.

Täiskasvanuharidus

Täiskasvanute osalus elukestvas õppes on Eestis pidevalt tõusnud – alates 2009. aastast on see olnud üle 10%. Eelmisel, 2017. aastal osales elukestvas õppes 17,2% 25–64-aastastest täiskasvanutest.

Üldhariduses oli 2017/18. õppeaastal täiskasvanud õppijaid 5 428, mis on veidi vähem kui aasta varem. Kutseõppesse õppima asunud täiskasvanud õppurite (25+ õppurid) osakaal oli 2017/18. õppeaastal 36,7%, mida on rohkem kui eelnenud õppeaastal.

Toimuvad tasuta koolitused täiskasvanutele

2018. aasta teisel poolaastal pakutakse vähemalt 10 500 täiskasvanule tasuta erialase enesetäiendamise võimalusi – kutseõppeasutustes ja rakenduskõrgkoolides üle Eesti pakutakse 800 tasuta kursust. Kokku saab 2018. aasta jooksul tasuta täienduskoolituse kursustest osa võtta vähemalt 17 750 täiskasvanud õppijat.

Alates 2018. aasta lõpust alustatakse tasuta koolituste pakkumisega ka ülikoolides. Koolituste pakkumisega luuakse eeldus elukestvas õppes seni vähemal määral osalenud sihtgruppide kaasamiseks, lisaks arvestatakse koolitusvõimaluste loomisel OSKA raportite soovitusi.

Tasuta koolitused on suunatud eelkõige madala haridustasemega, erialase hariduseta või aegunud kvalifikatsiooniga töötajatele. Täpsema info kursuste kohta leiab ministeeriumi veebilehelt (www.hm.ee/tasuta-kursused). Kokku saab Haridus- ja Teadusministeeriumi tellimisel ja Euroopa Sotsiaalfondi toel aastatel 2016–2020 tasuta täienduskoolitustel tööalaseid oskusi täiendada 53 500 täiskasvanut.

Riik kutsub täiskasvanuid õpinguid jätkama

Haridus- ja Teadusministeerium jätkab koostöös Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsiooniga Andras elukestva õppe populariseerimise kampaaniat „Jätka õpinguid koos teiste täiskasvanutega“. Täiskasvanuid innustatakse mitmekülgele enesearendamisele, tutvustatakse õppimisvõimalusi ning julgustatakse poolelijäänud haridused lõpetama.

Täiskasvanuna hariduse saamiseks on loodud paindlikud õppimisvõimalused kõikidel haridustasemetel. Üldharidust saab omandada mittestatsionaarses vormis täiskasvanute gümnaasiumides. Kutseharidust on võimalik omandada töökohapõhises õppevormis jt paindlikes vormides. Kõrgharidust on võimalik omandada osakoormusega. Ka täienduskoolitus võimaldab saada uusi teadmisi ja oskusi väga erinevatel viisidel.

Täiskasvanute (vanuses 25–64) osalus elukestvas õppes on Eestis pidevalt tõusnud. Eesti on seadnud endale ambitsioonika eesmärgi, et aastaks 2020 osaleks 20% täiskasvanutest elukestvas õppes. Möödunud aastal oli elukestvas õppes osalemise määr juba 17,2%. Eurostati andmetel jagab Eesti selle näitajaga koos Luksemburgiga Euroopa Liidu riikide hulgas 6.–7. kohta. Õppimisvõimalustega saab tutvuda veebilehel www.jallekooli.ee.

OSKA abil õpitakse ja õpetatakse õigeid asju

Selleks, et teadmised, oskused ja koolituspakkumised vastaksid paremini tööturu muutustele ja ühiskonna vajadustele, on Eestis käivitatud tööjõuvajaduse seire ja prognoosi ning oskuste arendamise koordineeritud süsteem ehk OSKA. OSKA abil saame teada, kui palju ja milliste oskustega inimesi on meie tööturul vaja täna ja homme ja mida peaks tänases haridussüsteemis ja elukestvas õppes muutma, et tulevikuvajadustele vastata.

OSKA annab teavet majanduse arenguks vajalike oskuste ja tööjõu vajaduse kohta lähema kümne aasta jooksul ja aitab kujundada õppekavasid, arendada karjäärinõustamise süsteemi ning toetada haridus- ja koolitussüsteemi rahastavate asutuste tegevust. Raportid võetakse aluseks tegevus- või kutsealapõhiselt tööturu koolitustellimuste koostamisel erinevatel haridustasemetel ja koolitüüpides ning ümber- ja täiendusõppes.

Käesoleval sügisel valmivad raportid kolmes valdkonnas: haridus ja teadus, kaubandus ja rentimine ning majutus, toidlustus ja turism. Praeguseks valminud juba 13 OSKA raportit, kõik 24 majandussektori analüüsitakse läbi 2020. aasta lõpuks.

Keel

Avatakse uue eesti keele e-õppe kursuse Keeletee järgmised peatükid

Septembris avatakse kasutajatele eesti keele edasijõudnute ehk B1-taseme e-õppe kursuse Keeletee (www.keeletee.ee) uued peatükid. Keeletee võimaldab iseseisvalt eesti keelt õppida nii vene- kui ingliskeelsetel õppijatel, pakkudes selleks nii lugemise, kirjutamise kui ka teksti mõistmisega seotud harjutusi. E-kursus on tasuta ning e-kirja vahendusel saab nõu ja abi küsida ka eesti keele õpetajalt.

Keeletee kolm esimest peatükki avati kasutamiseks tänavu mais. Keeletee on jätkuks populaarsele eesti keele kursusele Keeleklikk (www.keeleklikk.ee).

Riigikeele sajandi tähistamiseks kuulutatakse välja eesti keele aasta

Haridus- ja Teadusministeerium kuulutab 2019. aasta eesti keele aastaks, et tähistada vääriliselt riigikeele 100. aastapäeva. Kavas on erinevad üritused lastele, noortele ja laiemale avalikkusele, et juhtida tähelepanu sellele, et eesti keel pole enesestmõistetav – seda tuleb aktiivselt ja oskuslikult kasutada ning selle seisundit ja arengut märgata ja toetada. Ürituste kalender avalikustatakse Eesti Keele Instituudi kodulehel (www.eki.ee).

Eesti keelest kui riigikeelest räägiti esimest korda 4. juunil 1919. aastal vastu võetud eelkonstitutsioonilises aktis „Eesti Vabariigi valitsemise ajutine kord“.

Välismaal elavate eesti laste Üleilmakool alustab 15. septembril kuuendat õppeaastat

Üleilmakool (www.yleilmakool.ee) tugevdab välismaal elavate eesti laste sidet Eestiga, pakkudes võimalust läbida õppeaineid oma emakeeles. Väljaspool Eestit elavate eesti päritolu laste arv kasvab jätkuvalt, mistõttu süveneb ka vajadus panustada eesti keele õppesse ja eestikeelsesse haridusse välismaal. Eesti keele oskuse säilitamine ja arendamine on hädavajalik, et inimestel oleks lihtsam mingil eluetapil Eestisse tagasi tulla.

Üleilmakool aitab õpilastel ühest küljest säilitada ja arendada eesti keele oskust, teisalt valmistab neid ette Eestisse õppima asumiseks. Selleks pakub kool nii Eesti õppekavadel põhinevaid kui ka lihtsustatud e-kursusi. 2018/2019. õppeaastal on 3.– 9. klassi õpilastel võimalik õppida eesti keelt ja kirjandust, Eesti ajalugu, Eesti geograafiat ja matemaatikat kokku 20 erineval e-kursusel. Samuti saavad õpilased osaleda Skype-tundides. 2017/2018. õppeaastal õppis koolis 170 last 21 erinevast riigist.

Ministeeriumi toetusel käivitatud ja tegutseva ning osaliselt Eesti riiklikust õppekavast lähtuva Üleilmakooli õppetöö toimub HITSA Moodle`i keskkonnas.

Riik toetab jätkuvalt eesti keele kui teise keele ja võõrkeelte õpet

Uuel õppeaastal saab 150 Ida-Virumaa lasteaia- ja üldhariduskooli õpetajat tasuta B2 ja C1 taseme eesti keele koolitust, et sooritada nõutav tasemeeksam.

Võõrkeeleõpetajaks õppijad ja võõrkeeleõpetajad saavad Eesti Võõrkeeleõpetajate Liidu kaudu võimaluse sooritada tasuta rahvusvaheliselt tunnustatud keeleeksameid B2, C1 ja C2 tasemel. Mida rohkem on meie koolides rahvusvahelise testi teinud õpetajaid, seda kindlam on keeleõppe kvaliteet.

Toetame kutseõppurite ja üliõpilaste erialast riigikeele- ja võõrkeelte õpet, et parandada nende karjäärivõimalusi ja mobiilsust tööturul. Ebapiisava riigikeeleoskusega inimeste paremaks toimetulekuks tööturul luuakse neile keelepraktika ja stažeerimise võimalusi piirkondades, kus on selle järele kõige suurem vajadus.

Toetame ka erinevate haridusasutuste eesti keele ja võõrkeelte alaseid koostööprojekte, eesmärgiga parandada inimeste keeleoskust, soodustada lõimumist ning tutvustada haridusvalikuid. Taotlemisel tähtaega ei ole, SA Innove võtab taotlusi vastu jooksvalt. Seni on toetust saanud 12 haridusasutuste vahelist keeleprojekti maksumusega üle saja tuhande euro.

Riik käivitab sel aastal programmi “Professionaalne eestikeelne õpetaja igasse vene õppekeele lasteaiaühmaga”, et kõigil lastel oleksid alushariduses võrdsed võimalused.

Rahvuskaaslaste programm on parandanud eesti keele õppe kättesaadavust välismaal

Rahvuskaaslaste programmi vahearuanne näitab, et viimase nelja aasta tegevused on enim mõjutanud eesti keele õppe kättesaadavust ja korraldust ning kultuuri ja eestluse säilitamist välismaal.

2017. aastal toetati programmist 63 õpetuskohta, mille hulgas olid nii üldhariduskoolid, pühapäevakoolid kui lasteaiad ning kus õppis kokku 3700 last. 2013. aastal sai programmist toetust 50 õpetuskohta ning nendes õppivaid lapsi oli kokku 3200. Eelmisel aastal osales täienduskoolituses rohkem kui sada välismaal töötavat eesti keele õpetajat ehk kaks korda rohkem kui nelja aasta eest.

Avatud on uue e-kursuse Keeletee (www.keeletee.ee) esimesed peatükid ning septembris valmivad järgmised. Uue algatusena käivitati 18–26-aastastele väliseesti noortele mõeldud noortevahetus. Igal aastal toimuvad eesti keele õpetajate koolituspäevad. Järgnevatel aastatel laiendatakse Üleilmakooli ja teisi e-õppe võimalusi veelgi.

Rahvuskaaslaste programmi eesmärk on tugevdada välismaal elavate eestlaste sidet Eesti ja eesti kultuuriga.

CertiLingua programm avatakse uutele koolidele

2018. aasta sügisest on uutele Eesti koolidele avatud CertiLingua programm (https://www.hm.ee/sites/default/files/certilingua_dokumendid.pdf). CertiLingua on Saksamaal alguse saanud rahvusvaheline kvaliteeditunnistus, mis tõendab, et õppeasutuse lõpetaja valdab kahte võõrkeelt vähemalt B2 tasemel, on osalenud lõimitud aine- ja keeleõppes ning omandanud Euroopa ja kultuuridevahelise suhtluse pädevused. Tunnistuse saavad väljastada koolid, kellel on Haridus- ja Teadusministeeriumi akrediteering. Programmis osalemine annab koolile võimaluse terviklikult väärtustada mitmekeelsust koolis ning õppekavas.

Programmi on Eestis piloteeritud 2015. aastast, mil ministeeriumi akrediteeringu sai kolm kooli: Viljandi Gümnaasium, Tartu Annelinna Gümnaasium ja Kristjan Jaak Petersoni Gümnaasium.

Jätkatakse eestikeelsete kõrgkooliõpikute väljatöötamise toetamist

Riik toetab eestikeelsete kõrgkooliõpikute väljatöötamist, et edendada eestikeelse teadusterminoloogia arendamist, levitamist ja kinnistamist, toetada kohase metoodikaga õppimist ja õpetamist kõrgkoolis ning väärtustada eesti keeles publitseerimist. Igal aastal toetatakse kuni 10 õpiku loomist.

Eestikeelsete kõrgkooliõpikute väljaandmist toetatakse alates 2008. aastast, kokku on toetatud 63 eestikeelse kõrgkooliõpiku ilmumist.

Käivitus uus Eesti keeletehnoloogia programm

Uue riikliku keeletehnoloogia programmi 2018–2027 eesmärk on tõsta eestikeelsete keeletehnoloogiliste rakenduste kvaliteeti ning võtta neid kasutusele võimalikult paljudes valdkonnades nii era- kui avalikus sektoris.

2018. aastal toetati programmist 13 projekti, mis hõlmavad masintõlget, kõnesünteesi, kõnetuvastust jms. Alustatud on eesti keele lausekontrollija arendusega, mille abil saab tuvastada võimalikke vigu juba laiemas kontekstis, lause piires. Avalikus sektoris on hakatud aktiivselt kasutama kõnetuvastustehnoloogiat, lähiajal plaanitakse see kasutusele võtta kohtutes, kus automaatne istungite transkribeerimine kiirendaks oluliselt protokollide valmimist.

Noortevaldkond

Riigi lisatoetusega pakutakse huviharidust ja -tegevusi pea 92 tuhandele noorele

Riik toetab kohalikke omavalitsusi noorte huvihariduse ja -tegevuse korraldamisel täiendavalt 15 miljoni euroga aastas, toetused on juba innustanud omavalitsusi koostööle ja riigi lisatoetuse mõjul jagub tegevusi pea 92 tuhandele noorele.

Riigi lisatoetuse kasutamiseks peab vald või linn esitama Eesti Noorsootöö Keskusele üksi või koos teiste valdade ja linnadega kava, millega kaardistatakse huvihariduse ja -tegevuse hetkeseis, kitsaskohad ning planeeritakse edasisi tegevusi nende lahendamiseks.

Valdadele ja linnadele eraldatava lisaraha suuruse arvestamisel võetakse aluseks noorte arv, puudega noorte arv ning toimetulekuraskustega peredes elavate noorte arv vanuses 7–19, kohaliku omavalitsuse üksuse finantsvõimekus ning huvihariduse ja huvitegevuse piirkondlik kättesaadavus. Omavalitsustel tuleb pakkuda huviharidust ja huvitegevust vähemalt kolmes valdkonnas: kultuur, sport ning loodus- ja täppisteadused ja tehnoloogia. Riigi toetus on täienduseks kohalike omavalitsuste senisele panusele, vastutus huvihariduse ja -tegevuse korraldamise ja toetamise eest jääb ka edaspidi omavalitsuste kanda.

Kohalikele omavalitsustele eraldatav toetus moodustab 95% riiklikust huvihariduse ja huvitegevuse lisarahast. Teine osa riiklikust lisatoetusest on mõeldud omavalitsuste koostöö edendamiseks, kavade koostamise nõustamiseks ja edasiseks seireks, millega tegeleb Eesti Noorsootöö Keskus. Kolmanda osa moodustab toetus huvialavaldkondade

esindusühingutele huvialade kvaliteedi parandamiseks ning seda eraldati esmakordselt 2018. aastal.

Noorsootõtaja kutse väärtustamisel tuleb appi virtuaalreaalsus

Peagi saavad noored noorsootõtaja ametiga tutvuda interaktiivsete lahenduste abil, mis aitavad parandada karjääriteadlikkust noorsootöö valdkonnas ning tutvustada noorsootõtaja ameti mitmekülgust. Noorsootõtajate ameteid tutvustatakse nii virtuaalreaalsuse kui ka liitreaalsuse tehnoloogiate abil ning praktiliste tegevuste läbimängimise kaudu. Parimate interaktiivsete lahenduste leidmiseks kuulutas Eesti Noorsootöö Keskus välja riigihanke, mille võitis Eesti Noorsootõtajate Kogu.

Seoses noorsootöö teenuste kättesaadavuse paranemisega suureneb vajadus kvalifitseeritud noorsootõtajate järele. Erialast rakenduskõrgharidust annavad Tallinna Ülikool, Tartu Ülikooli Narva kolledž ja Viljandi kultuuriakadeemia. Tallinna Ülikoolis saab õppida ka noorsootöö magistriõppes ning Narva kolledž plaanib minna üle bakalaureuseõppele. Noorsootöö alast täiendkoolitust pakub Sihtasutuse Archimedes noorteagentuur.

Eesti Noorsootöö Keskus jätkab 2018. aastal noorsootõtaja kutse andmist Hariduse Kutsenõukogu poolt kinnitatud uute noorsootõtaja kutsestandardite alusel ja sügisel on plaanis välja anda noorsootõtaja enesearengut toetav juhendmaterjal. Noorsootõtajate kutset aitab väärtustada ka iga-aastane parimate noorsootõtajate valimine ja tunnustamine.

Noorte osalusvõimalused laienevad

Riik toetab rahaliselt iga kohaliku omavalitsust, mis rakendab noortele uusi ja paindlikke osalemisvõimalusi. 2018. aastal valminud Tartu Ülikooli RAKE uuringu „[Noorte osalemine otsustusprotsessides](#)“ järeldused ühtivad noortevaldkonna arengukava seisukohaga, et noorte kaasatuse suurendamiseks on vaja edendada senisest enam erinevaid osalusvorme. Uued käsitlused rõhutavad, et oluline on arvestada erinevate huvirühmade vajaduste ja võimetega. Koostöös Riigikantseleiga kaasatakse noored „Eesti 2035“ strateegia koostamisse.

Tõrjutusriskis noorte kaasamiseks ja noorte tööhõivevalmiduse parandamiseks rakendatakse täiendavad tugimeetmed

2018. aasta sügisel kuulutatakse välja uus hange tugimeetmete pakkumiseks keerulisemates oludes noortele, kes ei õpi, tööta ega osale koolitustes (NEET-noored). Lisaks jätkuvad tegevused, mille kaudu toetatakse noorsootöö teenuste kättesaadavust kohalikes omavalitsustes ning tegevused, mille raames on noortel võimalik saada esmane töökogemus, tutvuda läbi praktiliste ja virtuaalsete töötubade erinevate ametitega, käia kohalikus vabaihenduses praktilikal ning viia ellu erinevaid noorte endi poolt väljatöötatud projekte.

Tugimeetmete eesmärk on vähendada tõrjutusriski ja tõrjutuse mõju ning parandada noorte konkurentsivõimet tööturul. Tegevused toimuvad kuni 2023. aastani.

Noortelaagrite ja noortemalevate toetus on kasvanud

Noortele on loodud rohkem võimalusi teadmiste ja oskuste omandamiseks, silmaringi avardamiseks ja esimeste töökogemuste saamiseks. Riigi toetus suvistele noortelaagritele ja –malevatele on oluliselt kasvanud.

Kui möödunud aastal tõusis riigi toetus noortemalevatele kahekordseks, siis tänavu suurenes toetus veel ligi 20 protsenti. Kokku eraldas Haridus- ja Teadusministeerium Eesti Noorsootöö Keskuse kaudu 55 noortemaleva korraldajale tänavu suveks ligikaudu 570 tuhat eurot. Tänu riigi toetuse suurenemisele sai üle Eesti toimuvatest malevatest osa ligikaudu 4500 noort. Sel aastal oli võimalik osa võtta esimestest innovatsioonimalevatest, mis toetavad noorte ettevõtlikkust, pakuvad teadmisi finantskäitumisest ja programmeerimise oskusi.

Laagritest sai sel aastal osa üle 30 000 noore, kellest ligi 2600 noort on suurest perest või vähemate võimalustega. Laagreid toetati 1,13 mln euroga, võrreldes eelmise aastaga kasvas toetus umbes 200 tuhande euro võrra.

Noorteühingud saavad toetust pikemaks perioodiks

Noorteühingute tegevus panustab noortevaldkonna pikemaajaliste riiklike eesmärkide saavutamisse ning ühingutel on võimalik taotleda toetust ka kaheks aastaks. Riik toetab noorteühinguid igal aastal ligikaudu poole miljoni euroga.

Vastavalt noorsootöö seadusele võivad aastatoetust taotleda noorteühingud, millel on vähemalt 500 liiget ja mis tegutsevad vähemalt kolmandikus maakondades ning mille tegevuse sisuks on noorsootöö.

Ministeerium ja noored soovivad valimisea langetamise järel igasse omavalitsusse noorte osaluskogu

Haridus- ja Teadusministeerium ning Eesti Noorteühenduste Liit soovivad, et igas omavalitsuses oleks noorte osaluskogu, mis annaks noortele võimaluse rääkida kaasa kohaliku tasandi otsustes ka valimiste vahele jääval perioodil. Nii aitaks iga omavalitsus noortel oma arvamuse otsustajateni tuua ning otsustajad oskaksid noorte häid mõtteid tuleviku planeerimisel arvesse võtta.

Eelmisel sügisel toimunud kohalike omavalitsuste valimistel said 16–17-aastased noored esmakordselt võimaluse osaleda valimistel. Eesti Noorteühenduste Liidu tellitud uuringu

kohaselt kasutas seda võimalust 59% hääleõiguse saanud noortest, mis näitab, et suuremal osal selles vanuses noortest on selge soov oma arvamust avaldada.

Teadus

Teaduse baasfinantseerimise kasvab

2018. aastal vastu võetud riigi eelarvestrateegia 2019–2021 kohaselt kasvab riigi toetus teadus- ja arendustegevuse põhiinstrumentidele, sealhulgas teadusasutuste baasfinantseerimisele. Selle tulemusena paranevad Eesti teadus- ja arendusasutuste võimalused tegeleda tiptasemel teadus- ja arendustegevusega, arendada välja akadeemilised karjäärimudelid ning pöörata rohkem tähelepanu ettevõtluskoostööle. Kavas on korrastada baasfinantseerimise jagamise aluseid, et suurendada riigi toel tehtava teadus- ja arendustegevuse mõju Eesti ühiskonna ja majanduse arengule.

Riik toetab IKT alast teadustööd täiendavalt kolme miljoni euroga aastas

Riik toetab täiendavalt info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) alast teadus- ja arendustegevust Tallinna Tehnikaülikoolis ja Tartu Ülikoolis kolme miljoni euroga aastas, et koostöös ettevõtjatega laiendada innovaatiliste ja teadmispõhiste lahenduste loomist ja kasutuselevõttu Eesti ühiskonnale ja majandusele olulistes valdkondades. Uus IKT kõrghariduse ja teaduse toetusmeede hea näide sellest, kuidas riik suunab täiendavaid vahendeid riigile strateegiliselt vajalike teaduserialade arendamiseks.

Viieks aastaks kavandatud meede on osa IT Akadeemia programmist, mis loodi Eesti riigi, ülikoolide ja IKT ettevõtete koostöös kuus aastat tagasi.

Teaduse rahastamise uue raamprogrammi Euroopa Horisont läbirääkimised on alanud

Tänavu juulis alustati Euroopa Komisjoni eestvedamisel läbirääkimisi EL teadus- ja arendustegevuse rahastamise uue programmi Euroopa Horisont üle. Programmi eesmärk on toetada teadusuuringuid ja innovatsiooni Euroopa Liidus, et suurendada ELi tootlikkust ja konkurentsivõimet, aidata kaasa ülemaailmsete probleemide lahendamisele ja toetada säästva arengu eesmärkide saavutamist. Programmi kavandatav rahaline maht on 94,1 miljardit eurot.

Eesti on seni olnud raamprogrammides väga edukas. Läbirääkimistel seisab Eesti ennekõike avatuse, läbipaistvuse, võrdse kohtlemise ja teaduslikult kõrge taseme eest. Eesti seisukohad Euroopa Horisondi programmis osalemiseks kujundatakse koostöös ülikoolide, teadus- ja arendusasutuste, teiste ministeriumite ning teadus- ja arendustegevusega tegelevate ettevõtjatega.

Algab Balti teaduskoostöö programm

2018. aasta sügisel avatakse Euroopa Majanduspiirkonna finantsmehhanismidest toetatava Balti teaduskoostööprogrammi avatud taotlusvoor Norra, Liechtensteini, Eesti, Läti ja Leedu koostööprojektidele. Programmi kogumaht on 8,35 miljonit eurot, millest ligikaudu 6 miljonit eurot on ette nähtud teaduskoostööks. Projektide tulemusena muutub aktiivsemaks koostöö teiste Balti riikide teadus- ja arendusasutustega. Kõrgkoolid saavad samast programmist taotleda toetust oma töötajate õpirändeks, õppekavade arendamiseks ning kõrghariduse koostööprojektideks. Kõrgkoolide taotlusvoor on kavas avada 2019. aasta esimesel poolel. Programmist toetatakse ka norra keele ja kirjanduse lektori palkamist Tartu Ülikooli ning kaasava hariduse õppekava arendamist Tartu Ülikooli ja Tallinna Ülikooli koostöös.

Teadusmahuka majanduse arendamiseks käivitatakse kaks uut programmi, senised toetusmeetmed jätkuvad

Uue IKT programmi ja ressursside väärindamise programmi eesmärk laiemalt on ülikoolide ja ettevõtete koostöö tõhustamine. Programmid aitavad suurendada ülikoolide võimekust pakkuda ettevõtetele vajalikku kõrgetasemelist teadus- ja arendustööd konkreetse ettevõtte tegevusvaldkonnas, tagada teadus- ja arendustegevuse jätkusuutlikkust ning koolitada ettevõtete vajadustele vastava pädevusega kõrgelt kvalifitseeritud tööjõudu.

Käimasoleva NUTIKAS meetme raames saavad ettevõtted taotleda toetust rakendusuringute läbiviimiseks ja tootearenduseks koostöös teadusasutustega nutika spetsialiseerumise kasvivaldkondades. Toetuse eesmärk on teaduse ja majanduse tugevam seostamine ning teaduse mõju suurendamine ühiskonnas.

Valdkondliku teadus- ja arendustegevuse programmi RITA raames toetatakse strateegilise tähtsusega teadus- ja arendustegevust, et tõsta Eesti ülikoolide ja teadusasutuste võimekust riigile vajalike uuringute läbiviimisel ning saada teaduslikult põhjendatud soovitusi ja lahendusi ühiskonnale oluliste probleemide lahendamiseks.

Teaduse rahvusvahelistumise programmi „Mobilitas+“ ja kõrghariduse rahvusvahelistumise programmi „Dora+“ tegevused parandavad Eesti kraadiõppurite, teadlaste ja teadusasutuste rahvusvahelist nähtavust. Riigi konkurentsivõime sõltub sellest, kui atraktiivseks õppimise ja teadustöö tegemise kohaks suudame Eesti muuta ja kui palju võimalusi välismaal pakume oma inimestele.

Korrastatakse riigi teadus- ja arendustegevuse juhtimise süsteemi

Teaduse ja kõrghariduse pikaajalise rahastamise kava koostamise ja organisatsioonide tegevuse ümberkorraldamise rakkerühma ettepanekud kiitis valitsus heaks tänavu juunis. Valitsus pidas vajalikuks tugevdada teadus- ja arendustegevuse rolli riigi strateegiliste arengute suunamisel. Selleks otsitakse HTMi juhtimisel koostöös teiste ministriumitega

lahendusi, kuidas korraldada valdkonnale oluliste pikaajaliste strateegiliste uurimissuundade kujundamist, rahastamist, elluviimist ja seiret.

Varia

Haridus- ja teadusministeerium on algatanud Eesti Haridus- ja teadusstrateegia aastateks 2020–2035 koostamise

Strateegiaprotsessi eesmärk on töötada välja realistlik pikaajaline visioon, kuidas arendada Eesti haridussüsteemi ja teadust nii, et see aitaks Eestil olla õnnelike inimeste igas mõttes terve ühiskond, mille tubli hakkamasaamine tugineb kokkulepitud väärtustel, vastutustundlikel kodanikel ja edukal ning rahvusvaheliselt konkurentsivõimelisel majandusel. Strateegia hõlmab kogu Haridus- ja teadusministeeriumi valitsemisala ning selle poliitikavaldkondi.

Haridus, kaudsemalt ka teadus on valdkonnad, mis puudutavad absoluutselt iga meie inimest hällist hauani. Seetõttu oleme strateegia koostamisel valinud kaasava lähenemise. See tähendab, et strateegiat aitavad kokku panna Eesti parimad asjatundjad erinevatelt elualadelt: akadeemikud, erinevate valdkondade teadlased, õpetajad, haridusjuhid, õpilaste ja lastevanemate esindajad, ettevõtjad ning muude huvi- ja sidusrühmade esindajad ja paljud teised.

Pikaajalise visiooni ja ettepanekute väljatöötamiseks on moodustatud kolm ekspertrühma:

- 1) Väärtuste ja vastutuse ekspertrühm Margit Sutropi juhtimisel
- 2) Konkurentsivõime ekspertühm Raul Eametsa juhtimisel
- 3) Ühiskonna sidususe ja heaolu ekspertrühm Marju Lauristini ja Krista Loogma juhtimisel

Ekspertrühmade ülesanne on rühma teemast lähtuvalt analüüsida Eesti tänast olukorda ning arvestades kogu maailmas toimuvaid arenguid pakkuda välja reaalne visioon selle kohta, milliseks tuleb Eesti haridussüsteemi ja teaduskorraldust arendada, et Eesti oleks aastal 2035 valdavalt õnnelike kodanike riik, mis toetub tugevale, rahvusvaheliselt konkurentsivõimelisele majandusele ning mille ühiskond toimib sidusalt ja selle liikmeid vastastikku toetavalt.

Eesti Haridus- ja teadusstrateegia visioonidokument valmib 4. märtsiks 2019. Esialgseid ideid esitlevad ekspertrühmade esindajad 2018. aasta novembris toimival Eesti Kultuuri- ja Hariduskongressil.

Ettevõtlusõpe on jõudnud kolmandikku kõigist Eesti koolidest

Ettevõtlusõppe programm Edu ja Tegu on tõstnud koolide huvi ettevõtlusõppe vastu ja see jõuab järjest suurema hulga õppijateni. Algaval õppeaastal õpetatakse ettevõtlust programmi toel juba kolmandikus üldhariduskoolides, kolmandikus kutsekoolides ja pooltes kõrgkoolides. Ettevõtlusõpet pakuvad kõik kuus avalik-õiguslikku ülikooli.

2016. aastal käivitatud programm aitab kujundada õppijates ettevõtlikku hoiakut, arendada ettevõtluse alaseid teadmisi ja oskusi ning aitab seeläbi kaasa koolilõpetajate konkurentsivõime kasvule tööturul – kas ettevõtjana või ettevõtliku töötajana, kes mõistab oma panust organisatsiooni väärtusloomesse. Ettevõtlusõpet edendatakse kõikidel haridustasemetel ning selleks on välja töötatud ettevõtlusõppe moodulid ja metoodika ning nende rakendamist toetavad täienduskoolitused ja õppematerjalid.

Üldhariduskoole ja kutseõppeasutusi oodatakse osalema Junior Achievementi õpilasfirma ja Ettevõtliku Kooli programmides, mis on kooskõlas nii üld- kui kutsehariduse ettevõtlusõppe moodulitega ja riiklike õppekavadega ning toetavad nende rakendamist. Üldharidus- ja kutsekoolidele on avatud ka taotlusvoor, kust võib saada toetust ettevõtlusõpet elulisemaks muutvateks projektideks. SA Innove koordineerib kutsehariduse karjääri- ja ettevõtlusõpetajate võrgustikku, kuhu on oodatud õpetajad üle Eesti.

Äriidee arendamise ehk STARTER programmi üritustele on oodatud kõikide kõrgkoolide, kutsekoolide ja ka üldhariduskoolide õpilased. Tegevusi viivad ellu keskused Tartu Ülikoolis, Tallinna Tehnikaülikoolis ja Tallinna Ülikoolis, lisaks on regionaalsed programmid Pärnumaal ja Ida-Virumaal.

[Karjääriteenused liiguvad töötukassa Karjäärikeskusesse](#)

Algava õppeaasta keskel jõustuvad karjääriteenuste reformi muudatused, millega karjäärinõustamise teenuste osutamine jätkub alates 1. jaanuarist 2019 Eesti Töötukassa Karjäärikeskuse all. Muudatuste tulemusena koondub alates 1. jaanuarist 2019 noortele suunatud karjäärinõustamise ja karjääriinfo vahendamise teenus Innove Rajaleidja keskustest töötukassasse.

Rajaleidja keskustes jätkatakse endises mahus õppenõustamisteenuste osutamisega.

Kuni 31. detsembrini 2018 toimub noorte karjäärinõustamine ja karjääriinfo vahendamine ning selleks vajalike kokkulepete sõlmimine endiselt Rajaleidja keskuste kaudu. Koolid saavad kõik karjääriteenuste osutamist puudutavad kokkulepped sõlmida terveks õppeaastaks oma piirkonna [Rajaleidja keskusega](#). Töötukassa võtab üle ning täidab kõik 2018/2019 õppeaasta II pooleks sõlmitud kokkulepped.